

Zoznam návrhov na vyhlásenie pamätihodností mesta Banská Bystrica za rok 2026

Návrh na vyhlásenie pamätihodnosti mesta Banská Bystrica a Zápis do Zoznamu v zmysle VZN Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 o evidencii pamätihodností mesta Banská Bystrica

1. Názov: *Hraničné znaky a hraničné kamene mesta v Kremnických vrchoch*

Kategória: pamätné nápisy, kamene a iné

Register hmotných nehnuteľných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Tomáš Trstenský, Klub slovenských turistov Banská Bystrica - Kremnička

Umiestnenie: Katastrálna (súčasná) hranica mesta Banská Bystrica v Kremnických vrchoch

Popis (charakteristika):

Historické chotárne (hraničné) znaky vymedzovali vo feudalizme extravilán významných sídiel alebo panstiev. Napriek tomu, že výrazná horská bariéra Kremnických vrchov (hranica medzi B. Bystricou a Kremnicou) bola v teréne dobre badateľná, boli na tejto chotárnej hranici umiestňované znaky oboch banských miest.

Presné datovanie do súčasnosti zachovaných chotárnych znakov nie je známe. Vieme len letopočet 1820, ktorý je umiestnený pri chotárnom znaku na Kremnickej skale (severne od Suchej hory). Nie je zrejmé, či ide o rok vzniku znaku alebo jeho obnovu pri reambulácii hraníc mesta (1820). Daný rok môže znamenať overenie a potvrdenie polohy označenia hraníc uskutočnené počas reambulácie hraníc mesta. Nie je vylúčené, že chotárny znak je staršieho datovania. Na opačnej strane vyrytý znak Kremnice s použitou iniciálou C (Cremnitz) sa bežne používal pri označovaní mestských hraníc Kremnice minimálne v polovici 18. storočia.

Kráľovské mestá Banská Bystrica, i susedná Kremnica, používali hraničné znaky odvodené z ich erbov. V prípade Kremnice to bolo svätokatarínske polokoleso, niekedy doplnené písmenom C. Banská Bystrica používala redukovanú podobu svojho erbu výnimočne doplnenú písmenami CN (Civitas Neosoliensis). Originálny erb Banskej Bystrice vychádzajúci z arpádovského kráľovského erbu mal osem (zriedka deväť) farebných červených a bielych brvien (pruhov). V prípade nutnosti sa mohla používať jeho redukovaná podoba tvorená menším počtom pruhov. Poznáme príklad zjednodušeného mestského erbu z rukoväte banskobystrického popravného meča alebo z mestskej zástavy z roku 1722. Vzhľadom na komplikovanosť znaku mesta a dlhšiu dobu vyhotovenia chotárneho označenia sa pri vytesávaní hraničných znakov Banskej Bystrice na prírodných skalách používal iba tri razy delený a na štyri pruhy zredukovaný mestský erb.

Štrnásť banskobystrických hraničných znakov s vyobrazením redukovaného mestského erbu sa zachovalo najmä v Kremnických vrchoch a dva znaky vo Veľkej Fatre (mimo dnešného katastra mesta) na miestach, kde mestské teritórium hraničilo s územím Radvanských a teritórium mesta Kremnica.

Konkrétne ide o lokality v súčasnom katastrálnom území mesta

1. trojmedzie Badín, Kremnica a B. Bystrica (vytesaný len erb) medzi vrchom Velestúr a sedlom Tri kríže
2. Kremnická skala, trojmedzie Kremnica, Tajov, štatút NKP č. 3421, erb so skratkou CN a rokom 1820;
3. dolina Rôtovo (len erb) na brehu Tajovského potoka;

Zdôvodnenie návrhu:

Zachované artefakty označujúce historickú chotárnu hranicu mesta sa nachádzajú v prírodnom prostredí Kremnických vrchov na autentickom mieste označenia (in situ). Okrem jediného znaku na Kremnickej skale (NKP), nemajú ostatné chotárne znaky mesta žiadnu pamiakovú ochranu. Označenie hraníc miest Banská Bystrica a Kremnica je zaujímavé

tým, že na niektorých miestach sa vyskytujú chotárne znaky oboch miest tesne pri sebe (súbežne), inde sú znaky vytesané samostatne v teréne. Pre mesto majú zachované chotárne znaky historickú, krajinnú, výtvarnú a remeselnú hodnotu. Zaujímavosťou dochovaných chotárnych znakov je tiež, že sú umiestnené na prírodných objektoch (balvany, skaly, bralá), ktoré sú súčasťou prírodného prostredia bez nutnosti osádzania samostatných (neprirodzených) kamenných pätníkov ako tomu bolo v prípade iných panstiev alebo sídiel, ktoré si v minulosti označovali chotárne hranice.

Literatúra a pramene:

TOMEČEK, O.: Hraničné znaky mesta Banská Bystrica v Kremnických vrchoch. In: Bystrický Permon, XV, 2017, č. 2, s. 4-5.;

MALINIÁK, P.: Meta ad modum crucis sculpta : Kríže na hraniciach majetkov vo Zvolenskej stolici. In: Svätec a jeho funkcie v spoločnosti I. Bratislava, 2006, s. 393-410.;

TOMEČEK, O.: Hraničné znaky mesta Banská Bystrica vo Veľkej Fatre. In: Bystrický Permon, 2020, č. 2, dostupné online <https://www.permonrevue.sk/hranicne-znaky-mesta-banska-bystrica-vo-velkej-fatre/>.;

TOMEČEK, O.: Hranice mesta Banská Bystrica od roku 1255 do súčasnosti. In: Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice 1. Banská Bystrica, 2006, s. 16-31.;

TOMEČEK, O.: Vývoj hraníc chotára mesta Banská Bystrica od 13. do 19. storočia. In: Acta historica Neosoliensia 4. Banská Bystrica, 2001, s. 163-174.;

TOMEČEK, O.: Hranice mesta Banská Bystrica od roku 1255 do súčasnosti. In: Minulosť a prítomnosť Banskej Bystrice 1. Banská Bystrica, 2006, s. 16-31.;

Hraničný znak Banskej Bystrice vytesaný na skalnom brale v doline Tajovského potoka (Foto: Oto Tomeček - z publikácie „Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820“)

Pod_Zlatou_studňou (Kremnická skala) - znak_Kremnice, autor foto Tomáš Trstenský

Znak Kremnice medzi Kremnickou skalou a sedlom Tunel v Kremnických vrchoch (Kremnická skala)

Foto Lukáš Oťapka

Hraničný kameň s erbom a skratkou Banskej Bystrice ležiaci v polohe Kremnická Skala

Foto: Oto Tomeček - z publikácie „Reambulačný protokol mesta Banská Bystrica z roku 1820“

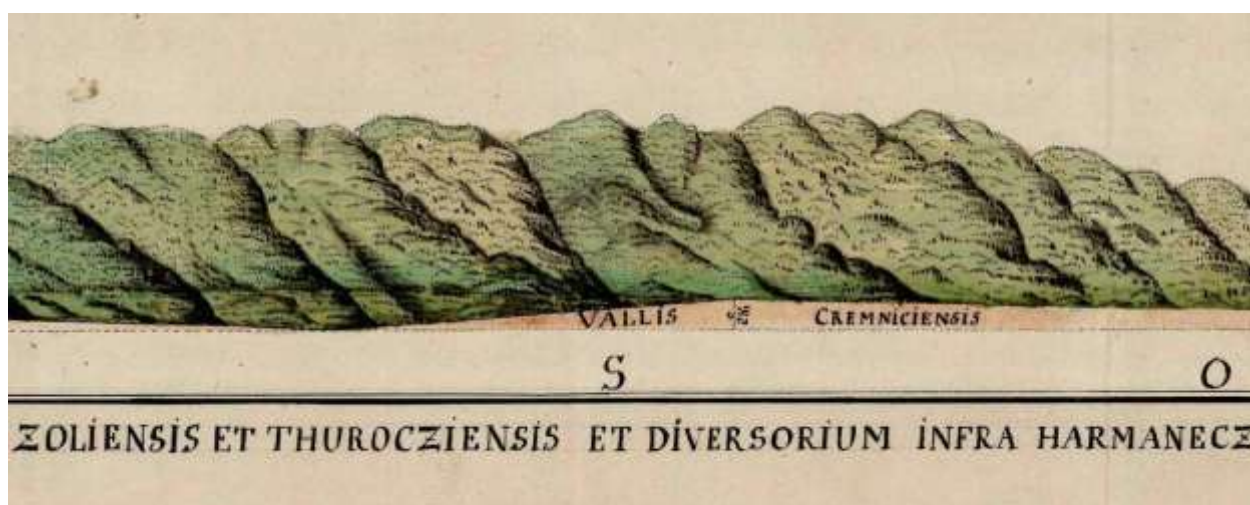
Historické mapy:

Turčianska a Zvolenská stolica v roku 1787, zdroj maps.hungaricana.hu

Pozemková topografická mapa troch osád Revúc (dnešné Liptovské Revúce) na hranici s Banskou Bystricou v oblasti medzi horou Krížna a vrchom Repište vo Veľkej Fatre z roku 1790, zdroj maps.hungaricana.hu

Kremnické vrchy z Turčianskej kotliny z roku 1786, zdroj maps.hungaricana.hu

Chotár Badína - severná hranica s Radvanským panstvom z roku 1863, zdroj maps.hungaricana.hu

Pozemková topografická mapa troch osád Revúc (dnešné Liptovské Revúce) na hranici s Banskou Bystricou v oblasti horského priesmyku Veľký Šturec vo Veľkej Fatre z roku 1790, zdroj maps.hungaricana.hu

Panoráma Kremnických, Starohorských vrchov a Veľkej Fatry z cesty uhorského palatína a arcikniežaťa Jozefa s manželkou - arcikňažnou Máriou Dorotheou v hornom Uhorsku v roku 1822
Zdroj: maps.hungaricana.hu

2. Názov: Erby pôvodných samosprávnych obcí (Rudlová, Sásová, Radvaň, Kremnička)

Kategória: erby

Register nehmotných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Tomáš Trstenský, Klub slovenských turistov Banská Bystrica – Kremnička

Informácia: Pečatidlá Rudlovej a Sásovej: Štátny archív Banská Bystrica, Komenského 701/26, 974 01 Banská Bystrica a Stredoslovenské múzeum, historická expozícia Thurzov dom, Námestie SNP 4, 974 01 Banská Bystrica; Erb Radvane: Sládkovičova ulica 2067/1, Banská Bystrica - Radvaň, kaštieľ rodu Radvanských; Erb Kremničky: mestská časť Kremnička, vstup do mestskej časti pri štátnej ceste č. 2415 vedľa oplotenia Spojenej strednej školy stavebnej, parcela č. E 1-1090/1, súradnice 48.699146° 19.127198°; poloha Bakalárhája - parcely E 1-357/1 a E 1-368/1, súradnice 48.706232° 19.113695°.

Popis (charakteristika):

Historický vývoj RUDLOVEJ A SÁSOVEJ je vo viacerých prípadoch spoločný a v mnohom majú podobný osud. Obe osady boli poddanskými obcami feudálneho majetku Banskej Bystrice. Heraldický výskum oboch sídiel spracoval prof. Jozef Novák a mladší sfragistický materiál z 2. polovice 19. storočia publikoval Pavol Kuka (1986). Podľa výskumu J. Nováka je aktuálne najstaršie doložené oválne pečatidlo Rudlovej zo začiatku 19. storočia s rytými bodkami, ale bez heraldických symbolov (len s textom). Z druhej polovice 19. storočia je známa mladšia okrúhla nápisová pečiatka a mosadzné pečatidlo (vznikli po roku 1888), publikované P. Kukom. Kovorytec vyryl ako znak obce Rudlová hrable prekrížené s kosou do priemeru 30 mm. Voľba poľnohospodárskeho motívu ako symbolu obce Rudlová napovedá, že roľníctvo bolo v 2. polovici 19. storočia prevažujúcim zamestnaním Rudlovčanov. Pečiatka je uložená v Zbierke pečiatok a pečatidiel Štátneho archívu Banská Bystrica. Predbežne najstaršie doložené okrúhle nápisové pečatidlo Sásovej je zo začiatku 19. storočia rovnako ako v Rudlovej podľa výskumu J. Nováka. Z druhej polovice 19. storočia je známa mladšia okrúhla nápisová pečiatka Sásovej, publikovaná P. Kukom. Je pravdepodobne dielom rovnakého kovorytca ako pečať a pečiatka Rudlovej s rovnakým priemerom 30 mm. Do pečatného poľa Sásovej sú vyryté hrable prekrížené s kosou a v mieste kríženia roľníckeho náradia je umiestnený lemeš (pluh resp. radlica). Z nedokonalého vyobrazenia lemeša sa môže zdať, že môže ísť o čerieslo (oproti lemešu je štíhlejšie resp. užšie), prípadne o tesársky topor. Podľa častého vyobrazenia lemešov a čeriesiel v erboch slovenských obcí, ide jednoznačne o zobrazenie lemeša. V literatúre sa chybne uvádza, že ide o stuhu, ktorá preväzuje hrable a kosu. Poľnohospodársky motív celého znaku napovedá, že je zobrazený lemeš (nie stuha alebo topor) a roľníctvo bolo v minulosti prevažujúcim zamestnaním obyvateľov Sásovej (i Rudlovej). Ak by v budúcnosti prišlo k obnove používania vlastných heraldických symbolov Rudlovej a Sásovej, autori štúdie odporúčajú vychádzať z obsahu opísaných historických pečatidiel, heraldicky ich upraviť a vložiť do štítu.

Zobrazenie figúr na znaku Radvanských vychádza z najstaršieho pečatidla pochádzajúceho z konca 17. storočia. Heraldický symbol RADVANE tvorí v štíte obrnené rameno držiace zelený ihličnatý stromček nad listovou korunou. Historická farebnosť figúr radvanského erbu nie je známa. Pri určení ich farebnosti však možno vychádzať z publikovaného najznámejšieho farebného variantu rodového erbu Radvanskovcov (strieborný štít). Autor heraldickej štúdie navrhuje, aby neprichádzalo k zámene oboch obsahovo príbuzných erbov. Odporúčané je použiť pre znak mestskej časti modrý štít, zlatú korunu, strieborné rameno a stromček prirodzenej zelenej farby. Pre porovnanie, erb, ktorý bol udelený Antonovi II. Radvanskému v roku 1875 pri povýšení do barónskeho stavu, má nasledujúcu podobu: „v červenom štíte do kruhu stočený zelený drak, vo vnútri tohto kruhu je zlatá koruna s klenotom – strieborným obrneným ramenom držiacim konár, v oblúku medzi ramenom a konárom leží strieborný polmesiac, nad ktorým je zlatá hviezda; na štíte je barónska koruna“.

Niekdajšia obec KREMNIČKA (Körmöske, Körmeschke, Körmöcske, Körmöcke) prevzala do svojho erbu hlavnú zložku erbu zemianskeho rodu Bakalárovcov z Kremničky. Symbol srdca nemá vo svojom erbe mnoho slovenských sídiel. Srdce majú v obecnom znaku obce Hrachovište (okres Nové Mesto nad Váhom), Kolačno (okr. Partizánske), Miezgovce (okr. Bánovce nad Bebravou), Pečeňady (okr. Piešťany) a Selce pri Banskej Bystrici. Heraldickým znakom Kremničky sú tri (pravdepodobne pšeničné) obilné klasy (žltej alebo zlatej farby) vyrastajúce lúčovito z horného okraja srdca (červená farba). Opísaný symbol bol prvý raz použitý na pečatidle Kremničky (vtedy Körmöske) z roku 1736, ktoré sa zachovalo ako predloha súčasného erbu. Podľa neho vyhotovil typárium obecnej pečiatky používanej od roku 1902 Ingác

Felsenfeld, (buda)peštiansky kovorytec. Vtedy sa obec úradne nazývala Keremcse (oficiálny úradný názov sídla v období rokov 1888 - 1913).

Zdôvodnenie návrhu:

Mestské časti Rudlová a Sásová majú ako jedny z mála mestských osád Banskej Bystrice zdokumentované pečatidlá so zachovanými heraldickými symbolmi. Podobný (resp. spoločný) historický vývoj oboch osád predurčil zreteľné viaceré paralely vzniku heraldickej symboliky Rudlovej i Sásovej. Obe obce začali vyvíjať vlastnú administratívnu aktivitu pomerne neskoro. Jej prvé doklady - pečatidlá, sú známe až z prvej polovice 19. storočia. Ide o poslednú veľkú vlnu vzniku obecných pečatidiel na našom území. Je pravdepodobné, že jedna z obcí sa pri vzniku inšpirovala symbolikou druhého sídla. Taktiež autorom oboch kovových pečatidiel a pečiatky je rovnaká dielňa. Zvolená symbolika si je veľmi podobná, preto predkladáme spoločnú nomináciu na pamätihodnosť oboch mestských častí. Pre mesto Banská Bystrica majú historické znaky (erby) Rudlovej a Sásovej historickú, kultúrnu a výtvarnú hodnotu vrátane remeselnej (vyhotovené pečatidlá).

Radvaň je jedna z mála mestských častí Banskej Bystrice, ktorá má zachovaný a zdokumentovaný heraldický symbol, keďže bola samostatnou obcou, nie len osadou mesta Banská Bystrica. Symbolestskej časti je o to cennejší, že vychádza z historického erbu šľachtickej rodiny Radvanských. Erb Radvane má pre mesto historickú, kultúrnu a výtvarnú hodnotu.

Kremnička je jedna z mála mestských častí, ktorá má zachovaný a zdokumentovaný heraldický symbol, keďže bola samostatnou obcou, nie len osadou mesta Banská Bystrica. Symbolestskej časti je o to cennejší, že vychádza z historického erbu zemianskej rodiny Bakalárovcov, po ktorých sa v sídle dodnes nezachovala žiadna hmotná pamiatka. Bakalárovská kúria sa v Kremničke do súčasnosti nezachovala. Jedinými pamiatkami po zemanoch Bakalárovcov sú dva nehmotné prvky a to erb mestskej časti a chotárny názov Bakalárháj na južných svahoch Pršianskej Terasy (južne od Jaspisovej a Mosadznej ulice) v závere doliny Kálnik (západne od nedostavanej serpentíny plánovanej cesty medzi Pršianskou Terasou a Kremničkou). Historický erb Kremničky má pre mesto historickú, kultúrnu a výtvarnú hodnotu.

Literatúra a pramene:

Rudlová a Sásová:

PECNÍK, Marcel, SKLENKA, Vladimír a kolektív, 2010: Sásová a Rudlová - monografia obcí. Centrum pre rozvoj cestovného ruchu (CEPROCER), Banská Bystrica 2010. 1. vyd. 210 s., ISBN 978-80-970078-1-2;

KUKA, Pavol: Zbierka pečatí bývalej Zvolenskej župy. In : Slovenská archivistika. roč. XXI. 1986;

NOVÁK, Jozef: Slovenské a mestské obecné erby. Bratislava: 1967.

KARTOUS, Peter, NOVÁK, Jozef, VRTEĽ, Ladislav 1991: Erby a vlajky miest v Slovenskej republike. Vydavateľstvo Obzor a Ministerstvo vnútra SR, Bratislava 1991. 1. vyd. 343 s., ISBN 80-215-0091-3.

Radvaň:

SKLENKA, Vladimír, PECNÍK, Marcel, 2009: Radvaň - monografia mestečka, Centrum pre rozvoj cestovného ruchu, Banská Bystrica 2009, 1. vyd., 297 s., ISBN 978-80-970078-0-5;

Oznámenie o úmrtí baróna Antala Radvánskeho, papier. V spodnej časti text, nad textom kolorovaný erb rod. Radvánskej, rok úmrtia 1933, rozm: 60 x 87,5 cm [online]. Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici, [cit. 2024-12-27] dostupné online <https://www.slovakiana.sk/kulturne-objekty/cair-ko2yocw> .

Kremnička:

PECNÍK, M. – LUPTÁKOVÁ, V. – TRSTENSKÝ, T., 2015: Kremnička, Miesto života i pamäti – monografia sídla, Agentúra MP, s. r. o., Banská Bystrica 2015, ISBN 978-80-971453-2-3. str. 39.;

MAJTÁN, M.. 1998: Názvy obcí Slovenskej republiky. Vývin v rokoch 1773 - 1997., vydavateľstvo Veda, Bratislava 1998.

Pečatidlo obce Rudlová z druhej polovice 19. storočia.

Rudlová - mosadzné pečatidlo, zdroj Sásová
a Rudlová - monografia obcí 2010

Koláž historických pečatí Rudlovej a Sásovej, zdroj Sásová
a Rudlová - monografia obcí 2010

Uhorské pečatidlo obce Rudlová (mosadz a drevo), Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici, zdroj www.slovakiana.sk

Pečatidlo obce Rudlová (mosadz a drevo), Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici, zdroj www.slovakiana.sk

Pečatidlo obce Sásová (mosadz, drevo), Stredoslovenské múzeum Banská Bystrica, zdroj www.slovakiana.sk

Sásová - mosadzné pečatidlo, zdroj Sásová a Rudlová - monografia obcí 2010

Mosadzné pečatidlo obce Sásová, Stredoslovenské múzeum Banská Bystrica, zdroj www.slovakiana.sk

Uhorské pečatidlo obce Sásová (mosadz, drevo), Stredoslovenské múzeum Banská Bystrica, zdroj www.slovakiana.sk

Koláž historických pečatí Radvane, zdroj Radvaň - monografia mestečka, 2009

Erb na hodvábe baróna Radvanskeho 1882, zdroj www.slovakiana.sk

Erb pohrebný Márie Radvanskej 1832, zdroj www.slovakiana.sk

Erb barónky Caroly Lindelofovej, rodená Radvanská, rok úmrtia 1913, zdroj www.slovakiana.sk

Kolorovaný erb Alberta Radvanskeho s korunkou rodiny Radvanských, rok úmrtia 1857, zdroj www.slovakiana.sk

Kolorovaný erb baróna Antala Radvanskeho, rok úmrtia 1933, zdroj www.slovakiana.sk

Mortuárium Imricha Radvanského 1827, zdroj www.slovakiana.sk

Mortuárium Vilhelmíny Radvanskej 1880, zdroj www.slovakiana.sk

3. Názov: Vodomerná stanica na Hrone

Kategória: Technická pamiatka

Register hmotných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Tomáš Trstenský, Klub slovenských turistov Banská Bystrica – Kremnička

Umiestnenie: Štadlerovo nábrežie - Hušták (parcela č. E 1-2678/2), súradnice 48.730105° 19.138509°

Popis (charakteristika):

V rokoch 1901 až 1903 prebehla regulácia nábrežia Hrona v Banskej Bystrici, ktorú financoval Teofil Stadler (podnikateľ, banskobystrický mešťan a radca Uhorského kráľovstva). Práve podľa donora regulácie je pomenované súčasné Štadlerovo nábrežie.

Technické zariadenie tzv. Dolné hrable zo 16. storočia pod ústím riečky Bystrica, boli odstránené z toku Hrona v roku 1902. Na ľavom brehu Hrona stál osamotene Bozalkovský dom tesne nad hrablami. Práve v tomto priestore bolo vykonávané nepravidelné (nesystematické) pozorovanie vodnej hladiny Hrona, ktoré máme zdokumentované od roku 1904.

Dátumom systematického pozorovania vodného stavu Hrona v Banskej Bystrici je streda 1. november 1916, kedy začína hydrologický rok (od novembra do októbra). Okrem výšky hladiny rieky boli pozorovateľom (pán Blatnický) zaznamenávané tiež hydrologické úkazy ako sú ľady a zvýšené vodné stavy (povodne) a tiež aktuálny stav počasia v termíne pozorovania. Po vzniku Československej republiky bol v roku 1919 zriadený Vládny referát pre verejné práce v Bratislave - Hydrografická sekcia, ktoré bolo neskôr premenované na Hydrografické oddelenie.

V roku 1920 Hydrografická sekcia osádza na miesto pozorovania prvý prístroj - limnigraf, ktorý pomocou plaváka a atramentového pierka zaznamenáva výšku hladiny na otočný valec s papierovou páskou. Limnigrafické prístroje s viacerými vylepšeniami a modernizáciami sa na našom území používali približne do roku 2010. V súčasnosti ich nahradili elektronické registračné zariadenia s dátovým prenosom. V roku 1924 bolo k pozorovaniu pridané meranie teploty vody pomocou teplomera na vodu.

Od roku 1930 bol pre Hron vo vodomernnej stanici vyhodnocovaný prietok, ktorý mal na starosti Krajský úrad v Bratislave - Oddelenie hydrografické - Referát vôd povrchových. Ďalší limnigrafický prístroj bol v stanici osadený v roku 1938, kedy bola zameraná nula vodočtu s kombinovanou vodočtetnou latou ako ju poznáme aj v súčasnosti (kolmá lata v dolnej a hornej časti stanice a šikmá lata pri schodoch v strednej časti stanice).

Nasledujúci rok vzniká Štátny hydrologický a meteorologický ústav.

Najvyšší zaznamenaný vodný stav bol dosiahnutý 22. októbra 1974, kedy prietok dosiahol hodnotu storočnej vody a vodomerná stanica bola pod hladinou povodne. Pre hydroprognózne účely bola na príľahlom brehu osadená dočasná vodočtetná lata pracovníkmi Hydrometeorologického ústavu Banská Bystrica, ktorého pracovisko bolo v tesnej blízkosti stanice - Na Troskách, kde sa dnes nachádza parkovisko nákupného centra Európa.

Plaveniny (riekou unášaný materiál) boli pre Banskú Bystricu vyhodnocované v rokoch 1992 - 1999. Prvé automatické meracie zariadenie typu MPS bolo inštalované v roku 1997 a fungovalo súbežne s pôvodným limnigrafom. Elektronické meracie zariadenie typu MARS bolo inštalované v roku 2005, s ktorým súbežne ešte desaťrocie zaznamenáva vodný stav limnigraf na papierové pásy.

Po 110 rokoch od systematického pozorovania Hrona v Banskej Bystrici (1916) funguje len automatický prístroj s online prenosom údajov na internet. Pôvodný limnigraf bol v stanici zachovaný (bez záznamu) na rozdiel od zvyšku štátnej pozorovacej siete, kde boli limnigrafické zariadenia úplne odstránené z pozorovacích objektov.

Súčasťou stanice je konštrukcia meracej lanovej dráhy, ktorá sa aktuálne na meranie prietokov nevyužíva, ale bola zachovaná. Na ľavom brehu (pod ruinou Bozalkového domu) je kovový stožiar lanovky a druhý stožiar je umiestnený v interiéri stanice (bez nosného lana).

Súčasný murovaný domček (belasá fasáda) na Huštáku dopĺňa od roku 2020 betónový múr, ktorý je súčasťou protipovodňovej ochrany mesta. Vodomerná stanica sa nachádza na 175,2 riečnom kilometri Hrona s nulou vodočtu v nadmorskej výške 334,32 metrov. Odtoková plocha povodia má rozlohu 1766,48 km², čo zaberá celý horný úsek rieky po stanicu v Banskej Bystrici. Jej lokalizácia je tesne pod ústím (180 metrov) významného prítoku Hrona - Bystrica, na ktorom bola vodomerná stanica zriadená v roku 1979 (Medený Hámor).

Zdôvodnenie návrhu:

Po vodomernej stanici na Dunaji v Bratislave, kde prebieha systematické monitorovanie toku do roku 1876, ide o jednu z najstarších vodomerných staníc na území horného Uhorska. Zo súčasných krajských miest Slovenska je systematické pozorovanie riek až z druhej polovice 20. storočia. V Košiciach na Hornáde bola stanica zriadená v roku 1963 a v Prešove na Toryse v roku 1969. Ostatné krajské mestá nemali zriadené vodomerné stanice na svojich hlavných vodných tokoch (Trenčín, Nitra, Žilina, Trnava), z dôvodu, že sa meranie vykonáva buď vyššie na toku alebo nižšie na rieke, ale nie priamo v meste. Napríklad z okresných miest v Banskobystrickom kraji je rieka Slatina vo Zvolene pozorovaná od roku 1920 a Hron od roku 2006, Krivánsky potok v Lučenci od roku 1922 a Tuhársky potok od roku 1936, Hron v Brezne od roku 1925 alebo Tajovský potok v Banskej Bystrici (Štiavničky) od roku 1965.

Výnimočnosť systematického merania na Hrone v B. Bystrici je v skutočnosti, že ide o ucelené rady hydrologických údajov. Fyzický výkon pozorovania hydrologických javov máme zaznamenaný aj počas Druhej svetovej vojny, kedy bolo pozorovanie prerušené len na krátky čas (pár dní), keď bolo priame ohrozenie života pozorovateľa počas prechodu frontu resp. bojov v meste. Napriek neistote, nebezpečenstvu a nepredvídateľnosti udalostí vtedajší pozorovateľ zodpovedne pristupoval k sledovaniu rieky a bolo to prestížou daného človeka i víziou do blízkej budúcnosti. Fyzické pozorovanie dobrovoľným pozorovateľom priamo v stanici prebiehalo do konca decembra 2021, kedy bola poslednou pozorovateľkou Z. Kolačná z Banskej Bystrice. Hronská vodomerná stanica na Huštáku má pre mesto Banská Bystrica historickú hodnotu (pozorovanie rieky od roku 1904, pamätné miesto na povodeň 1974), urbanistickú hodnotu (tvorí prvok hronského nábrežia), vedecko-výskumnú hodnotu (nepretržité rady pozorovaných hydrologických a meteorologických údajov) a technickú hodnotu (in situ zachovaný a funkčný limnigrafický registračný prístroj z polovice 20. storočia a zachovaná konštrukcia meracej lanovej dráhy).

Literatúra a pramene:

Katalóg vodomerných staníc povrchových vôd Slovenského hydrometeorologického ústavu, dostupné online https://www.shmu.sk/sk/?page=1599&id=&station_id=7160 ;

Panenka, Ivan: Obrázky z novodobej histórie hydrologickej služby na Slovensku, Slovenský hydrometeorologický ústav, 2002;

Rybár, M.: Historické povodne na území mesta Banská Bystrica, Vodohospodársky spravodajca, č. 9-10/2008;

Burkovská, Katarína: Historické povodne v Banskej Bystrici. In: Bystrický Permon, roč. VI., č. 2 (2008), s. 1, dostupné online <https://www.permonrevue.sk/wp-content/uploads/2015/08/BP2008-02.pdf> ;

Archív Regionálneho pracoviska Slovenského hydrometeorologického ústavu Banská Bystrica.

Banská Bystrica: Limigraf.

Osadenie limnigrafického prístroja a zameranie nuly vodočtu v roku 1938, v pozadí vidieť neexistujúcu zástavbu na Huštáku - zdroj Archív RP SHMÚ Banská Bystrica

B. Bystrica: Vodočel q ZI.

B. Bystrica: ZI.-ZII.

OZI.

Osadenie limnigrafického prístroja v roku 1938, v pozadí vidieť neexistujúcu štátnu vyššiu dievčenskú školu na Huštáku - zdroj Archív RP SHMÚ Banská Bystrica

Vodomerná stanica B. Bystrica - Hron počas povodne 22. októbra 1974 - zdroj Archív RP SHMÚ Banská Bystrica

22. 10. 1974 - uprostred záberu je zaplavená zelená búdka vodomernej stanice na Hrone počas jesennej povodne - zdroj archív RP SHMÚ Banská Bystrica

1974 – pracovisko Hydrometeorologického ústavu v Banskej Bystrici - Na Troskách - zdroj archív RP SHMÚ Banská Bystrica

Výstavba murovanej vodomernej stanice na Hrone v roku 1994 - archív RP SHMÚ Banská Bystrica

Výstavba murovanej vodomernej stanice na Hrone v roku 1994 - archív SHMÚ Banská Bystrica

Vodomerná stanica v novembri 2016 - autor foto Tomáš Trstenský

4. Názov: Krčméry Silvester, MUDr., CSc., Dr. h. c.

Kategória: osobnosti

Register nehmotných pamätihodností

Navrhovateľ: Tomáš Štrba, Mgr., PhD.

Popis (charakteristika):

Narodenie: 5. august 1924 v Trnave (Prvá Československá republika)

Úmrtie: 10. september 2013, Bratislava, Slovensko

Silvester bol skaut, slovenský lekár, politický väzeň a katolícky disident, ktorý v časoch komunistického režimu spolu s tajným biskupom Jánom Korcom a s Vladimírom Juklom zorganizoval na Slovensku rozsiahlu tajnú — cirkev. V rokoch 1951 až 1964 bol väznený. Bol jedným z organizátorov Sviečkovej manifestácie v marci 1988 v Bratislave.

Detstvo a mladosť prežil v Banskej Bystrici, kde si ako 13-ročný chlapec poznačil do denníka: „nulla dies sine linea“ (nezaháľať ani deň: doslova: nijaký deň bez riadka). Počas svojho vysokoškolského štúdia medicíny sa Krčméry zaujímal o evanjelizovanie Ruska.

Na jeseň roku 1943 sa zoznámil s chorvátskym kňazom Tomislavom Kolakovičom (pravým menom Stjepan Poglajen), ktorý utiekol na Slovensko, pretože v Chorvátsku ho prenasledovalo Gestapo pre jeho odpor voči nacistickej ideológii. A takisto preto, že tak ako Krčméry aj on zdieľal snahu o evanjelizovanie Ruska a veril, že po prechode frontu strednou Európou sa mu z územia Slovenska lepšie podarí dostať na východ. Stretnutie s Kolakovičom ho ovplyvnilo na celý život. Kolakovič začal organizovať spoločenstvo Rodina, ktorého cieľom okrem prehĺbenia duchovného života bola príprava na prenasledovanie od rozrastajúcej sa komunistickej ideológie.“ Do „mesta pod Urpínom“ sa opätovne vrátil ako účastník SNP po boku profesora Kolakoviča.

Stal sa obeťou komunistického režimu. Bol zatknutý v noci z 26. na 27. júla 1951, keď bol vylákaný príslušníkmi Štátnej bezpečnosti pri vykonávaní si povinnej vojenskej služby v Kuřívodách, pod zámienkou pomoci chorému. Zažil krutú vyšetrovaciu väzbu (1951 — 1954) a v roku 1954 bol vo vykonštruovanom procese Vojenským súdom v Trenčíne odsúdený za vlastizradu na 14 rokov väzenia. Trest si odpykával vo viacerých väzniciach (vrátane Banskej Bystrice) a v pracovných táboroch. Po návrate z väzenia pracoval ako lekár v Podunajských Biskupiciach.

Bol spoluzakladateľom sekulárneho inštitútu Spoločenstvo Fatima (1974), ktorý sa podieľal na vydávaní samizdatovej literatúry, organizovaní krúžkov tajnej cirkvi, pašovaní náboženskej literatúry na Slovensko i do ZSSR a položil základy rodinných a mládežníckych kresťanských hnutí (vrátane eRka — Hnutia kresťanských spoločenstiev detí).

Vo vysielaní Hlasu Ameriky v roku 1984 bol označený za „jedného z najstráženejších a najsledovanejších v ČSSR“. Stál pri zrode Sviečkovej manifestácie (25. marec 1988), ktorá slovami terajšieho nemeckého prezidenta „otvorila cestu k pádu Berlínskeho múru“ a Novembru '89.

Už od vysokoškolských čias organizoval evanjelizáciu študentov, učňov, neskôr aj narkomanov, alkoholikov i väzňov. Bol blízko ľuďom na periférii, poslúžil každému v duchu hesla: „... aby sa nám každý stal rodinou“. Dominik Tatarka ho nazýval „apoštolom“, František Mikloško „pilierom tajnej cirkvi“ a „žijúcou legendou“.

Jeho životný príbeh ocenil Ján Pavol II. udelením Radu sv. Silvestra. Dňa 1. januára 2013 mu prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič udelil Rad Ľudovíta Štúra I. triedy. Získal cenu Nadácie Jána Langoša, čestné občianstvo mesta Banská Bystrica, čestné občianstvo mestskej časti Bratislava-Ružinov. Prvé námestie po Vladimírovi Juklovi a Silvestrovi Krčmérymu pomenovala obec Šintava (2014). Pre hudobného Feldeka o ňom napísal divadelnú hru Nepolepšený svätec, ktorá sa hrá na doskách Slovenského národného divadla. V roku 2019 sa pripravuje rozhlasová hra i predstavenie hry Nepolepšený svätec v zahraničí.

Silvester Krčméry svoje pevné zásady nezradil ani pod nátlakom moci, eštecháckych výsluchov a komunistických lágrov. Celý život zasvätil pravde, viere a jej šíreniu. Jeho postoje sa stali vzorom a oporou pre mnohých nasledovníkov v zápase o slobodu v čase fašizmu i komunizmu.

V roku 2021 sa začal na Slovensku sláviť 24. jún ako Deň pamiatky obetí komunistického režimu. V tento deň — 24. jún 1954 — Silvester Krčméry pred súdom v Trenčíne povedal: „Vy máte v rukách moc, ale my máme pravdu!“ Jeho reč na súde má nadregionálny charakter. „Bez jedinej korektúry by ju mohla prevziať Všeobecná deklarácia ľudských práv,“ tvrdí spisovateľ Ľubornír Feldek.

OZ Nenápadní hrdinovia pri tejto príležitosti pripravilo nové vydanie publikácie Silvo Krčméry určené hlavne stredoškólakom.

Silvester Krčméry je pochovaný v Bratislave na Martinskom cintoríne na Trnavskej ceste. Hrob sa nachádza v sektore 22, číslo 762. Nápis na hrobe: MUDr. SILVESTER KRČMÉRY

Ľubomír Feldek: „Pred Vyšším vojenským súdom v Trenčíne. Na ňom vtedy — 24. júna 1954 — predniesol Silvester Krčméry reč, ktorú by dnes mal aspoň v zhustenej podobe vedieť naspamäť každý slovenský maturant, bez ohľadu na to, akého je vierovyznania. Z tej reči krásne vidíme, že Krčméryho zápas za náboženskú slobodu bol zároveň zápasom za slobodu ako takú. Preňho bolo Kristovo meno synonymom dobra a pravdy a aj vtedajšiemu súdu musela vyraziť dych jeho myšlienka: „Tým, že sme slúžili Bohu a človeku, slúžili sme aj ľudskej spoločnosti, a podľa dnešnej terminológie aj „robotníckej triede“. Hoci my ľudí nerozdeľujeme! Ani podľa tried, ani podľa majetku a kabáta, ani podľa rasy alebo pôvodu, ale každý človek je pre nás druhým Kristom.“ Hoci niet pochýb, že táto Krčméryho myšlienka vyrastá z jeho náboženskej viery, bez jedinej korektúry by ju mohla prevziať Všeobecná deklarácia ľudských práv.“

Zdôvodnenie návrhu:

„Vy máte v rukách moc, ale my máme pravdu. Tú moc vám nezávidíme a netúžime po nej, nám stačí tá pravda. Lebo je väčšia a silnejšia ako moc.“ (úryvok z reči S. Krčméryho pred súdom r. 1954)

Mnohými je označovaný ako slovenský Solženicyn, Podľa Hlasu Ameriky (1984) "je jednou z najstráženejších a najsledovanejších osôb v ČSSR!."

„Silvester Krčméry svoje pevné zásady nezradil ani pod nátlakom moci, eštecháckych výsluchov a komunistických lágrov. Celý život zasvätil pravde, viere a jej šíreniu. Jeho postoje sa stali vzorom a oporou pre mnohých nasledovníkov v zápase o slobodu v čase fašizmu i komunizmu.“

Život Silvestra Krčméryho bol úzko spätý s Banskou Bystricou, kde prežil detstvo a mladosť a následne po jeho nespravodlivom odsúdení si tu aj "odpykával" trest (od roku 11/1955-4/1958).

Synovec Silvestra Krčméryho profesor Vladimír Krčméry pri príležitosti udelenia čestného občianstva mesta Banská Bystrica (2017) v liste uviedol: „S veľkým dojatím som prijal informáciu o ocenení môjho strýka Dr. Silva Krčméryho. Tento Váš počin si veľmi vážim, lebo som mal tú česť od roku 1977 do roku 1989, pod jeho vedením maríť dozor totalitného štátu nad cirkvami (vtedy paragraf 217 tr. z.) u nás ako aj v krajinách bývalého ZSSR. Strýko ma vzal osobne v roku 1990 aj do bunkra nad Banskou Bystricou pri katastri obce Lubietová, kde s Dr. Juklom skrývali dve židovské rodiny od novembra 1944 a operoval zranených v tíme prof. Dr. Kolakoviča. Od neho osobne viem, že dlhé roky jeho života (20 rokov) boli úzko spojené s B. Bystricou. (...) Považujem uznesenie Vášho zastupiteľstva za historicky čin významný pre pamäť národa na časy komunistickej totality.“

Literatúra a pramene:

1. NEUPAUBR, František. Silvo Krčméry. Bratislava : Nenápadní hrdinovia, 2012. 39 s. ISBN 978-80-970945-0-8.
2. KRČMÉRY, Silvester. Pravdou proti moci : príbeh muža, ktorého nezlomili. 1. vyd. Žilina : Artis omnis, 2014. 412 s. ISBN 978-80-89718-09-2.
3. Ľubomír Feldek: Nepolepšený svätec (Na úvod) - elektronická knižnica [online]. zlatyfond.sme.sk. https://zlatyfond.sme.sk/dielo/2016/Feldek_Nepolepseny-svatec/1
4. Životopis na stránke UPN: <https://www.upn.gov.sk/sk/pribeh-pamatnika-silvester-krcmery-1924-2013/>
5. Zomrel katolícky disident Silvester Krčméry [online]. www.aktuality.sk, 11.9.2013, [cit. 2013-09-11]. Dostupné online. ((po slovensky))
6. KRČMÉRY SILVESTER — JUKL, VLADIMÍR. V šľapajách Kolakoviča. 1. vydanie. vyd. Bratislava : Charis, 1996. S. 7 — 8.
7. MIKLOŠKO, František. Nebudete ich môcť rozvrátiť. Bratislava : Archa, 1991. S. 21.
8. KRČMÉRY SILVESTER — JUKL, VLADIMÍR. V šľapajách Kolakoviča. 1. vydanie. vyd. Bratislava : Charis, 1996.
9. MIKLOŠKO, František. Nebudete ich môcť rozvrátiť. Bratislava : Archa, 1991. S. 74.
10. <https://www.sintava.sk/obec/fotogaleria/rok-2014/slavnostne-pomenovanie-namestia-silvestra-krcmeryho-a-vladimira-jukla-193sk.html>
11. KRČMÉRY, Silvester. Legendárny prejav. Denník Postoj (Bratislava: Postoj Media), 2022-06-24. Dostupné online [cit. 2022-06-26]. ISSN 1336-720X.
12. Impulz: Posledný pozdrav priateľovi [online]. <http://www.impulzrevue.sk/>, [cit. 2019-02-05]. Dostupné online.

Krčméry Silvester, MUDr.,CSc., Dr. h. c.

5. Názov: Keramický múr/mreža

Kategória: Výtvarné dielo

Register hmotných nehnuteľných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Zuzana Leškanič Majlingová

Umiestnenie: Park pod Pamätníkom - Múzeom SNP, Banská Bystrica

Popis (charakteristika):

Keramický "roztancovaný" múr/mrežu navrhol Jozef Sušienka, ako výtvarné dielo na dotvorenie parku pod Pamätníkom - Múzeom SNP. Múr esteticky a zároveň funkčne nadväzuje na originálne detské preliezačky Hexagon od Jána Ondrejoviča, ktoré boli vytvorené súbežne, v rokoch 1968 - 69. Organické vlnenie múru kopíruje terén na ktorom je ihrisko umiestnené a oddeľuje priestor určený k detskej hre od cestnej komunikácie. Šamotové dielce múru, priehľadných štvorhranných tvarov, vytvárajú rytmicky členený mrežovitý raster, harmonicky napojený na okolitú mestskú krajinu. V súčasnosti je dielo od jedného z našich najvýznamnejších a stále žijúcich umelcov druhej polovice 20. storočia poškodené a vyžaduje bezodkladnú obnovu.

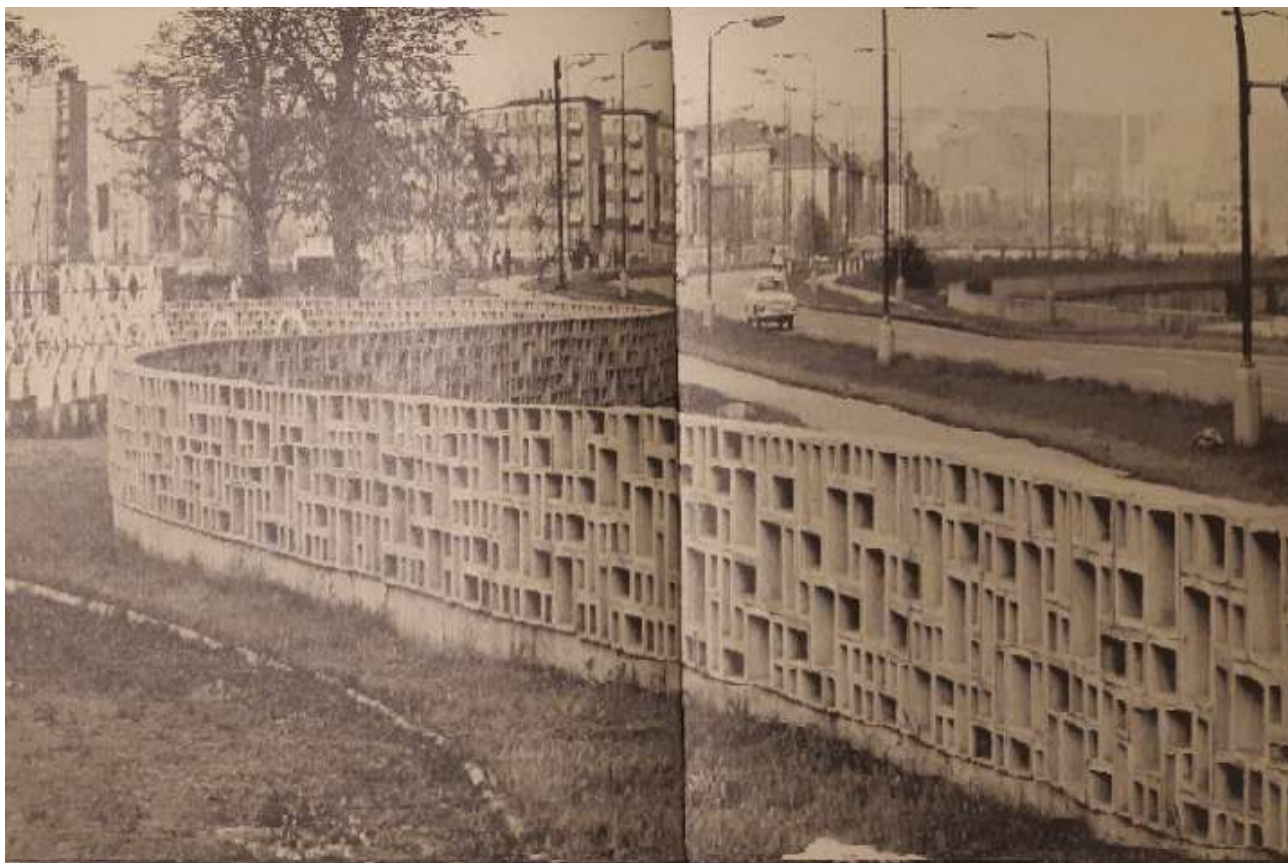
Zdôvodnenie návrhu:

Jozef Sušienka (1937) patrí k najvýznamnejším umelcom druhej polovice 20. storočia na Slovensku, k priekopníkom voľnej keramickej tvorby určenej pre komorný interiérový priestor, ale aj na dotvorenie mestskej kultúrnej krajiny a architektúry. Jeho dielo je zastúpené v zbierke Slovenskej národnej galérie a mnohých verejných, ako aj súkromných galériách na Slovensku a v zahraničí. Autor počas svojho života pravidelne vystavoval a jeho tvorba bola ocenená najvyššími vyznamenaniami na najprestížnejších medzinárodných výstavách svetovej keramiky v Taliansku, Turecku, Japonsku. Napriek svojmu vysokému veku je umelec stále tvorivo aktívny. Tento rok (7.6. – 6.10. 2024) Slovenská národná galéria v Bratislave pripravila autorovi samostatnú retrospektívnu výstavu pod názvom Lekcia krajiny. Dielo umelca je natrvalo prezentované aj priamo v zrekonštruovanom nádvorí Slovenskej národnej galérie a významne dotvára areál erbovej zbierkotvornej inštitúcie Slovenska.

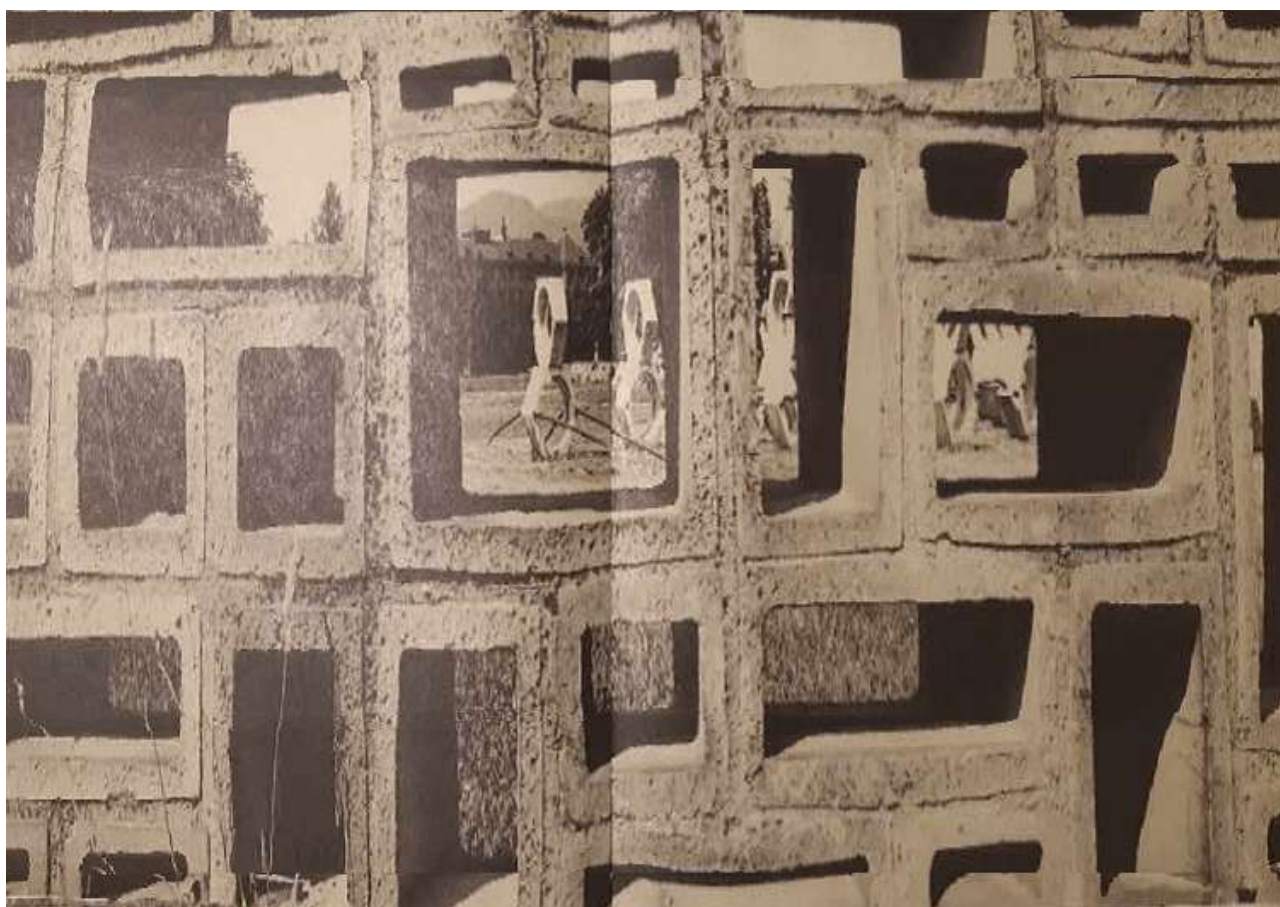
Významné realizácie pre verejný priestor, ktoré Jozef Sušienka vytvoril v 60. a 70. rokoch 20. st. na Slovensku sa v súčasnosti často nachádzajú už len v torzovitej podobe, alebo boli nenávratne zničené. Keramický Múr / Mreža v Banskej Bystrici je aj z tohto dôvodu mimoriadne vzácna. Zároveň je súčasťou širšieho komplexu výtvarných diel situovaných v parku a ich realizácia súvisí s výstavbou samotného Pamätníka – Múzea SNP, európsky rešpektovanej a ikonickej architektúry, ktorá je moderným symbolom Banskej Bystrice. Výtvarné dielo Jozefa Sušienku bolo vytvorené súbežne s originálnym detským ihriskom Hexagon od Jána Ondrejoviča, drevenou plastikou Poľné znaky od Vladimíra Kompánka či súsoším Zvíťazili od Pavla Tótha, vzácnymi výtvarnými dielami, ktoré boli už v minulosti prijaté za pamätihodnosti a mesto do ich obnovy a údržby s cieľom ich zachovania venovalo potrebné financie z mestského rozpočtu. **Vzhľadom k preukázateľnej umeleckej výnimočnosti diela, významu mestskej lokality, v ktorej sa nachádza a kontextu s ďalšími výtvarnými dielami, s ktorými historicky a esteticky bezprostredne súvisí, navrhujeme výtvarné dielo Múr/Mreža, autora Jozefa Sušienku vyhlásiť za pamätihodnosť mesta Banská Bystrica.**

Literatúra a pramene:

Jozef Sušienka - Lekcia krajiny, Viera Kleinová, Slovenská národná galéria, Bratislava 2024

Jozef Sušienka, Keramický Múr/Mreža, 1968 – 69, Park pod Pamätníkom SNP. Foto: archív autora

Jozef Sušienka, Keramický Múr/Mreža, 1968 – 69, Park pod Pamätníkom SNP, detail. V priehľade záber na originálne detské preliezačky Hexagon od Jána Ondrejoviča. foto: archív autora

Foto: Ing. arch. Ivan Supuka 11.6.2025

6. Názov: Tabuľka OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI POVODNI v roku 1974 (Výška vodnej hladiny) - rozšírenie o tabuľku na adrese Bellušova 1054/9

Kategória: pamätné nápisy, kamene a iné

Register hmotných nehnuteľných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Tomáš Trstenský

Umiestnenie: Vyhlásená pamätihodnosť: Štefánikovo nábrežie č.1 ,

Návrh na pamätihodnosť: Bellušova 1054/9

Informácia: V roku 2012 MsZ v Banskej Bystrici Uznesením č. 705/2012 z 13.11.2012 schválilo vyhlásenie pamätihodnosti – Tabuľka: OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI POVODNI v roku 1974, na ulici Štefánikovo nábrežie č.1. (Pôvodne navrhovateľ Jaroslav Čunderlík odporučil návrh ako doplnenie inej pamätihodnosti: Tabuľka označujúca výšku vody pri povodni v roku 1813, umiestnenú na fortifikačnom múre na Štadlerovom nábreží.)

Návrh na pamätihodnosť:

Tabuľka: OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI POVODNI
v roku 1974, na ulici **Bellušova 1054/9**

foto: Jaroslav Čunderlík v roku 2018 a Ivan Supuka
v roku 2024

Vyhlásená pamätihodnosť:

Tabuľka OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI
POVODNI v roku 1974
(Pamätihodnosť vyhlásená v roku
2012), **Štefánikovo nábrežie 1**

7. Názov: Tabuľky s nápisom PROVERENO MIN NET – zmena názvu vyhlásenej pamätihodnosti na „Nápisy PROVERENO MIN NET“ a rozšírenie o nápisy na adrese Bellušova 1054/9, Žltý piesok 16, M. Hattalu 1, Iliašská cesta pri križovatke so Zvolenskou cestou - peší podchod popod železničnú trať č. 170

Kategória: pamätné nápisy, kamene a iné

Register hmotných nehnuteľných pamätihodností

Navrhovateľ: Mgr. Tomáš Trstenský

Umiestnenie: Vyhlásené pamätihodnosti: Národná 5, nám. Š. Moyses 14, Hronské predmestie 5, Robotnícka 24.

Návrh na pamätihodnosti: Bellušova 1054/9, Žltý piesok 16, M. Hattalu 1, Iliašská cesta - pri križovatke so Zvolenskou cestou - peší podchod popod železničnú trať č. 170 (Súradnice: 48.70298409, 19.14275918)

Informácia: V roku 2011 MsZ v Banskej Bystrici Uznesením č. 311/2011 z 13.12.2011 schválilo vyhlásenie pamätihodností: Tabuľky s nápisom PROVERENO MIN NET – na území mesta.

Neskôr boli prezentované iba 4 adresy: Národná 5, nám. Š. Moyses 14, Hronské predmestie 5, Robotnícka 24.

Návrh na pamätihodnosti:

Tabuľka s nápisom PROVERENO MIN NET - **Bellušova 1054/9**, foto Ivan Supuka v roku 2024

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800265:

https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=37554

Tabuľka s nápisom PROVERENO MIN NET - **Žltý piesok 16**, foto Ivan Supuka v roku 2024.

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800264:

https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=37553

Tabuľka s nápisom PROVERENO MIN NET **M. Hattalu 1**,

Foto: Alica Kováčová v roku 2025/2026.

Iliašská cesta - pri križovatke so Zvolenskou cestou - peší podchod popod železničnú trať č. 170. Čiastočne poškodený nápis žltej farby v azbuke "Provereno" sa nachádza na betónovom preklade z roku 1941 podchodu zo západnej strany (od strany Kráľovej) nad násypom štrkového lôžka železničnej trate

Zvyšok textu "min net" sa nezachoval pre neskoršie (novšie) nátery betónovej plochy prekladu, nápis končí textom vpravo šifrou (skratkou) odmiňovača

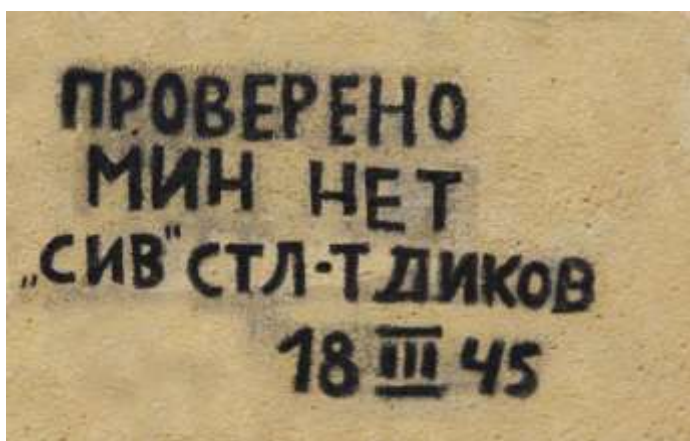
Vyhlásené pamätihodnosti:

Národná 5 (Pamätihodnosť vyhlásená v roku 2011)

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov_ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800254:

https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=30811

nám. Š. Moyses 14 (Pamätihodnosť vyhlásená v roku 2011)

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov_ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800253:

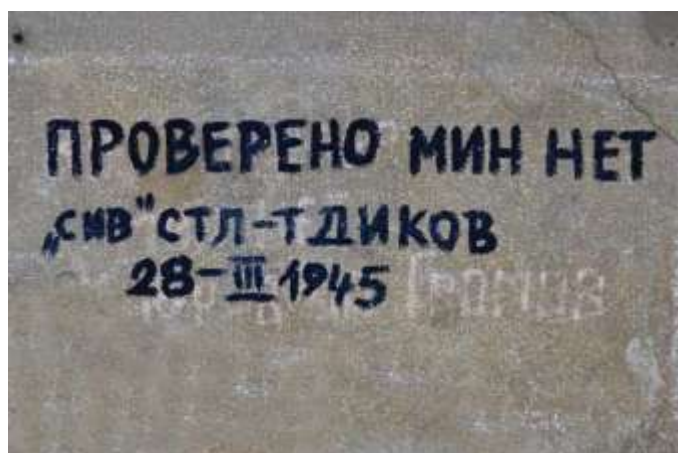
https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=30809

Hronské predmestie 5 (Pamätihodnosť vyhlásená v roku 2011)

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov_ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800255:

https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=30813

Robotnícka 24 (Pamätihodnosť vyhlásená v roku 2011)

Tabuľka je evidovaná v Ústrednej evidencii vojnových hrobov_ako pietny symbol pod registračným číslom 50843800256:

https://ives.minv.sk/uevh/detailHrobu?id_hrob=30815

8. Názov: *Hrobka rodiny Holeschovcov - návrh na vyňatie zo zoznamu pamätihodností*

Kategória: hrobky

Register hmotných nehnuteľných pamätihodností

Umiestnenie: evanjelický cintorín, Lazovná 42, 974 01 Banská Bystrica

Informácia:

Vyhlásená za pamätihodnosť uznesením č. 311/2011 z 13.12.2011

(<https://www.pamatihodnosti.sk/pamatihodnost/hrobka-rodiny-holeschovcov>)

Vyhlásená za NKP od 14.07.2014, Číslo ÚZPF PO 112/4, Číslo rozhodnutia PÚSR-14/10192-5/45208/SKU

(https://www.pamiatky.sk/evidencie-a-registre/register-po/detail-po?code=PO&detail_id=9ae2a796-2e5d-4380-8b76-aa7a4e73dbaa&cHash=17ec6241268516f1780681cfc2422d73)

